

Team Beleid Economie, Werk & Inkomen
Behandeld door L.M. Dijkers
Telefoonnummer (0318) 538 538

Documentnummer 2021\33474
Uw brief van 1 februari 2021

advies 115

B. van Leeuwen (Wmo-forum) &
F. van Odijk (Jeugdbelang)
Middellaan 142
3904 LK Veenendaal

Datum 16 maart 2021
Onderwerp Advies en samenwerking Integrale
verordening sociaal domein Veenendaal
Hoofdstuk 1

Geachte heer Van Leeuwen, mevrouw Van Odijk,

Op 1 februari 2021 hebben wij uw gezamenlijk advies mogen ontvangen over hoofdstuk 1 van de Integrale verordening sociaal domein Veenendaal, waarvoor hartelijk dank. Het is voor de kwaliteit van de verordening van belang dat u aan de voorkant meeleeft. Dit geeft waardevolle inzichten voor verbetering van de verordening.

Met inachtneming van de volgorde van de onderwerpen in uw brief, beantwoorden wij hieronder hoe wij voornemens zijn om uw adviezen in de verordening te verwerken.

Normaliseren

Het is Jeugdbelang Veenendaal en het Wmo-forum niet duidelijk over welk 'normaal' er hier wordt gesproken. Er zijn geen concrete normen in de tekst zelf of een verwijzing ergens naar waaruit kan worden herleid wat "Normaliseren" betekent. De benadering van de inwoner met de doelstelling om het "normale leven" te hervatten, geeft de benadering van de inwoner op deze wijze een negatievere duiding, alsof het leven van de inwoner nu niet genormaliseerd is ondanks er een hulpvraag bestaat. Volgens wiens waarden/normen wordt dat leven genormaliseerd? De definitie van 'normaliseren' moet gaan over waar de ander voldoening aan heeft of zelf voldoende vindt. Of wel acceptabel binnen de eigen normen. Dit 'het normale leven' is immers vooral beleving.

Advies: 'normaliseren' vervangen door een neutrale term, bijvoorbeeld de 'eigen kracht' of dagelijks leven/functioneren. Dagelijks leven = eigen kracht. Zo haal je het uit het 'NORM'aal.

Antwoord: Wij zijn het met u eens dat het woord normaliseren niet neutraal is. We hebben echter bewust in het integraal beleidskader sociaal domein gekozen voor deze term en nemen uw advies om een meer neutrale term te gebruiken dan ook niet over. We leggen u graag uit waarom. Het woord normaliseren geeft een signaal af en er zit een positieve aanname in: met het "normale leven" hervatten wordt bedoeld dat ondersteuning ontvangen van de gemeente niet een vanzelfsprekendheid is en we gaan ervan uit dat het voor inwoners ook niet wenselijk is, tenzij noodzakelijk. Onafhankelijkheid, vrijheid en 'je eigen boontjes kunnen doppen' voelt prettiger en geeft eigenwaarde. We streven naar een ontwikkeling waarbij inwoners zelfoplossend (kunnen) zijn in

plaats van de oplossing van de ander moeten volgen. Met normaliseren bedoelen we ook dat we bijvoorbeeld bij jeugd steeds meer de vraag stellen: wanneer is gedrag 'normaal maar lastig gedrag', en wanneer is het daadwerkelijk 'problematisch gedrag'? Uiteraard is het niet zwart-wit: soms is een steuntje in de rug (ook blijvend) nodig, om het (weer) zelf te kunnen doen.

Passende Ondersteuning

Hieruit lijkt er een beeld te zijn van de 'maakbare cliënten' maar die zijn er niet. Binnen het sociaal domein doet het college haar best en wil zij dat cliënten duurzaam zelfredzaam worden, maar voorzichtigheid is geboden. Er zullen immers cliënten zijn die prima participeren, maar hun hele leven lang onderhoudende zorg/ondersteuning nodig zullen hebben. Er bestaat immers geen gemiddelde cliënt. Het is ook geen automatisme dat het netwerk kan worden ingezet of mantelzorg of ieder ander. Dat valt ook niet te verplichten. Het kan niet zo zijn dat iemand gedwongen wordt om een beroep te doen op het (te ontwikkelen) 'eigen netwerk'. Dat is immers geen zelfstandigheid maar afhankelijkheid organiseren. Uit de tekst is niet te herleiden dat bekend is dat er trajecten denkbaar zijn waar een verplichting aan vast zit, wegens een rechterlijke uitspraak bijvoorbeeld. Dan wordt er een kader opgelegd en dien je die te volgen. Zo'n uitspraak is onlosmakelijk onderdeel van je traject en om die reden ook passend.

Tekstueel advies omdat de zin lijkt af te breken: Samen met de inwoner wordt gekeken naar welke ondersteuning passend is om het dagelijks leven vorm te geven en wie erbij betrokken kan worden. Wat passende ondersteuning is, kan per persoon, situatie en moment veranderen, maar valt binnen deze wettelijke kaders. Het uitgangspunt bij passende ondersteuning is zo licht mogelijk als het kan en zo zwaar als nodig is, zodat de persoon mogelijk terug kan naar een zo zelfstandig mogelijk dagelijks leven.

Antwoord: Wij zijn het eens met uw advies en passen de verordening hierop aan.

Uniform en Integraal

In deze tekst missen wij de definiëring van, naar onze mening, de niet bestaande uniforme cliënt en de in de wetten opgenomen maatwerkprincipe/persoonlijke omstandigheden. De uniforme manier 'afhandelen' kan niet volgens deze wetten. De principes van de wetten vereisen dat er rekening gehouden moet worden met de persoonskenmerken en individuele omstandigheden. Dat lezen wij niet uit de definitie van 'Uniform en Integraal'.

Advies: De leidende principes van de wetten binnen het Sociaal Domein dient de kapstok te zijn. De leidende principes gaan over maatwerk, over rekening houden met de persoonlijke omstandigheden/situatie en over de acties binnen de 'eigen kracht'. Integraal wordt gesteund, maar uniform is binnen deze principes niet passend. Als u hiermee doelt op de structuur van de toegang dan is ons advies dat te vermelden. Uit de tekst blijkt het namelijk over de zorg en ondersteuning te gaan.

Antwoord: Inderdaad doelen wij hiermee op de structuur van de toegang. Wij schrappen de zin "vragen over 1 domein worden binnen dat domein op een uniforme manier afgehandeld" en laten staan "Vragen die betrekking hebben op meer dan 1 domein worden in overleg met de Veenendaler (verder inwoner) integraal en via 1 regisseur/ contactpersoon afgehandeld".

Basis op orde

Eerst de 'basis op orde' stelt dat de ondersteuning voorwaardelijkheid en volgordelijkheid kent, terwijl bijvoorbeeld de huishoudelijke hulp al kan worden ingezet, of schuldhelpverlening gestart kan worden, maar soms ook ambulante hulp nodig kan zijn. Wellicht dat eerst de basis op orde moet zijn, maar wellicht ook dat acuut moet worden ingegrepen vanuit de zorg, ook kan beide gelijktijdig worden opgepakt. Wij begrijpen het idee wel dat eerst de basis op orde moet zijn om op voort te bouwen. Toch blijft het gevoel dat met deze werkwijze mensen buiten de boot gaan vallen. Het één mag en kan

niet afhankelijk zijn van de ander. Wellicht kan dit aangepast worden door de basis aan het eind te zetten; de basis op orde, maar niet categoriaal uitsluiten van andere hulp. Altijd op maat en passend bij de persoonlijke omstandigheden. Waar de één wel ruimte en kracht heeft om zich te richten op andere hulp naast de inzet om de basis op orde te brengen kan een ander zelfs moeite hebben om zich in te zetten om die basis op orde te krijgen. Allebei zijn nodig en kennen geen voorwaardelijkheid.

Dit onderdeel zorgt voor veel discussie binnen de twee adviesraden en werpt veel vragen op:

- Wat gebeurt in de tussentijd met de zorgbehoefte los van de basis?
- Is bij inwoner bekend dat er voor de andere zorgen geen ondersteuning wordt geboden als de basis niet op orde is?
- Wie houdt de vinger aan de pols met betrekking tot de andere zorgbehoefte terwijl er gewerkt wordt om de basis op orde te krijgen?
- Wat als mensen ervoor kiezen om dak- en thuisloos te zijn? Krijgen zij dan geen ondersteuning?
- Is het wenselijk of de bedoeling dat er eerst een drempel wordt opgelegd voordat er aan de ondersteuningsvraag / ondersteuningsbehoefte wordt gewerkt?
- Schulden hebben mag toch? Is dat dan dat je 'basis niet op orde' is?

Advies: Jeugdbelang Veenendaal en Wmo-forum vinden dat "wat op orde moet zijn" niet bij voorbaat/op voorhand ingevuld dient te worden zonder de cliënt daarbij te betrekken. De volgorde kan niet zo strikt zijn als hier staat geschreven. Bij de intake zal er eerst contextueel gekeken moeten worden wat werkelijk aan de hand is en gecheckt moeten worden of de basis op orde is. Dat neemt niet weg dat ook direct gewerkt kan worden aan die basis, zoals bijvoorbeeld inkomen, et cetera. Deze zaken dienen in de nadere uitvoeringsstukken uitgewerkt te worden, zodat alle noodzakelijke hulp wordt geboden.

Tekstvoorstel bij dit onderwerp: Wij kijken met de cliënt wat de situatie is en wat nodig is om het dagelijks functioneren te verbeteren. Bij het intakegesprek wordt gekeken wat de behoefte is en of de basis eventueel verstevigd dient te worden. Immers, inzetten van hulp heeft weinig zin als de basis niet op orde is/komt.

Antwoord: Wij nemen uw advies over en passen de tekst aan. Daarbij gebruiken wij voor de consistentie het woord inwoner in plaats van cliënt. De tekst 'We investeren alleen in ondersteuningsvragen als de basis op orde is' is te stellig. Het doel is om te benadrukken hoe belangrijk deze basis is. Als je basis niet op orde is, dan heeft het weinig zin om structureel aan de oorzaak van andere problemen te werken. Dat neemt niet weg dat er niet al een start gemaakt kan worden met bijvoorbeeld opvoedingsondersteuning, terwijl tegelijk aan de schulden wordt gewerkt.

We voeren regie op de resultaten van ondersteuning

Wij adviseren om bij dit onderdeel te definiëren wat onder regie wordt verstaan. Met welk doel wordt regie gevoerd en waar wordt exact regie op gevoerd? Is dat op het monitoren, op de ondersteuning of op de resultaten die je wilt bereiken? Of zorg tijdelijk is hangt af van de zorgbehoefte passend bij de persoonlijke omstandigheden van de cliënt. Termijnen horen wat ons betreft hier niet bij. De tekst 'langdurig effect' heeft het over kwantiteit. Wij adviseren om het hier over het 'duurzaam effect' te hebben. Er is immers een verschil tussen 'kwaliteit' en 'kwantiteit'. Duurzaam is meer kwalitatief en heeft daarmee een meer langdurig effect. In veel van de situaties hebben de cliënten ondersteuning voor een langere periode of zelfs levenslang nodig. Het steeds moeten wachten op een besluit van het college op voortzetting van de zorg, omdat de beschikkingen een einddatum kennen terwijl de zorgbehoefte chronisch of zelfs progressief is, kan kwetsend zijn. In hoeverre is dit uitgangspunt dan realistisch? Deze keuze geeft druk en spanning bij de cliënten. Wij adviseren daar rekening mee te houden en dit te benoemen.

Tekstvoorstel: We blijven actief monitoren of de ingezette ondersteuning werkt. We gaan daarbij zoveel mogelijk uit van een tijdelijke ondersteuning, gericht op het toegroeien naar - of bevorderen of behouden van de zelfredzaamheid/ de eigen kracht. Wij kiezen voor een vorm van ondersteuning die naar verwachting een duurzaam effect heeft. We blijven daarbij sturen op de doelen die gewenst zijn. Wordt het resultaat niet behaald of blijkt halverwege de inzet niet passend, dan kan de inzet van hulp en doelen aangepast worden.

Antwoord: Naar aanleiding van uw advies passen wij de tekst aan. Zoals staat beschreven in de definitie gaat het om monitoren van resultaten die we in samenspraak met de inwoners willen bereiken.

Toegang

De stappen/volgorde tot passende ondersteuning. Met deze tekst wordt de inwoner als ook iemand van de gemeente niet uitgenodigd om eerst elkaar te begrijpen, maar wordt direct gedacht in oplossingen, zonder eerst te horen wat de vraag is. Is er wel een hulpvraag/ondersteuningsvraag? Wie bepaalt dat er een ondersteuning nodig (suggestief) is? Waar is de cliënt in deze?

Tekstueel voorstel bij 1e aanhef: "Wanneer een inwoner met een ondersteuningsvraag bij een loket aanklopt, wordt samen gekeken naar wat de ondersteuningsbehoefte is en wordt samen naar een oplossing gezocht."

1e bullet: wanneer de inwoner bij de gemeente aanklopt is die ervan overtuigd dat die niet op eigen kracht de problemen kan oplossen. Anders was die aanvankelijk niet bij de gemeente aan gaan kloppen. Met deze formulering nodig je uit tot een conflict in percepties.

Antwoord: Wij nemen uw tekstvoorstel graag over met de volgende toevoegingen.

"Wanneer een inwoner met een hulpvraag bij een loket aanklopt, wordt samen gekeken naar wat de aanleiding is, wat er goed gaat, wat er minder goed gaat, wat voor de inwoner belangrijk is om aan de situatie te verbeteren, en waaraan behoefte is. Vervolgens wordt samen naar een oplossing gezocht."

Tekstueel voorstel bij 2e aanhef: "Lukt dat niet dan kunnen inwoners naar een van de vier betreffende toegangsloten. Deze zijn:"

Hoofdstuk 1 Inleiding bij het paragraaf 'Algemene Bepalingen,

Artikel 1.1.1 Algemene Definities' onderdeel:

- Cliëntondersteuning: De noemer 'Onafhankelijke cliëntondersteuning' past beter bij deze definitie. Cliëntondersteuning is immers breder dan bij dit onderdeel gestelde.

Antwoord: Dit sluit aan bij de begripsbepaling in de Wmo en in deze verordening bedoelen we ook de onafhankelijke (wettelijke) variant als we de term toepassen. We passen de verordening hierop aan.

- Eigen kracht: Volgens ons bestaat de eigen kracht ook nog als je professionele hulp hebt. Advies is dit erbij te vermelden.

Antwoord: Wij zijn het met uw voorstel eens. Iedereen heeft op elk moment van zijn of haar leven een zekere mate van eigen kracht. Die is alleen anders wanneer er professionele hulp is. We passen de verordening hierop aan.

- Gebruikelijke hulp: In hoeverre kun je van 'andere huisgenoten' gebruikelijke hulp verwachten/eisen, ondanks dat dit in de wet staat?

Antwoord: We kunnen dit niet eisen. Per situatie wordt samen met de inwoner beoordeeld wat redelijk is. Voor de ondersteuning die redelijk is wordt geen ondersteuning vanuit de gemeente geboden.

- Gesprek: Hierboven staat 'overleg'. Voorstel is om één van deze twee aan te passen.

Antwoord: We proberen zoveel als mogelijk 'in overleg' met de inwoner tot een optimaal plan te komen. Uiteindelijk beslist de gemeente welke voorzieningen worden ingezet. Wij kiezen er daarom voor om het begrip 'gesprek' te hanteren.

- Huishouding: Het gaat hier alleen over een meerpersoonshuishouden. Wat als er sprake is van een éénpersoonshuishouding?

Antwoord: Dit begrip komt alleen terug bij het onderdeel Minimaregelingen en is daar apart opgenomen als definitie 'huishouden'. We verwijderen het begrip op deze plek om eventuele verwarring te voorkomen.

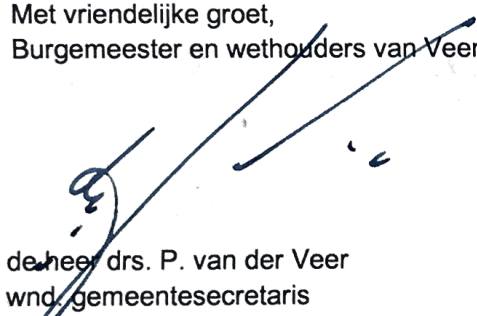
- Ondersteuningsvraag: Je kunt ook een ondersteuningsvraag hebben vanuit de participatiewet, te denken valt aan activering en re-integratie.

Antwoord: We kunnen ons vinden in uw advies en voegen 'onder meer de Participatiewet' toe aan de tekst.

Tot slot

In uw brief geeft u aan dat Jeugdbelang Veenendaal en het Wmo-forum het van belang achten dat de cliënt en de persoonlijke omstandigheden altijd leidend moeten zijn, en dat dit in hoofdstuk 1 niet goed uit de verf komt. Wij vertrouwen erop dat wij met de genoemde aanpassingen en opvolging van uw adviezen een genuanceerder beeld hebben kunnen neerzetten.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Veenendaal

de heer drs. P. van der Veer
wnd. gemeentesecretaris

de heer K.J.G. Kats
burgemeester